

Viite

TSTK-neuvosto (työllisyys-, sosiaalipolitiikka ja terveys) 1.-2.12.2025 Brysselissä

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden (TSTK) neuvoston kokous 1.-2.12.2025 Brysselissä

TSTK-neuvoston kokouksessa 1.-2.12.2025 Suomea edustaa sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso.

Ensimmäisenä kokouspäivänä työ- ja sosiaaliministerikokoonpanossa neuvosto hakee yleisnäkemyksiä kahdesta lainsäädännöllisestä asiasta: syöpädirektiivin (2004/37/EY) muuttamisesta ja Euroopan globalisaatiorahastoasetuksen (EGR) muuttamisesta.

Suomi voi hyväksyä ehdotetun yleisnäkemyksen syöpädirektiivistä eli syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille, perimän muutoksia aiheuttaville aineille ja lisääntymiselle vaarallisille aineille altistumisesta työssä annetun direktiivin tarkistamisesta.

Suomi voi myös hyväksyä ehdotetun yleisnäkemyksen EGR asetuksen (EU) 2021/691 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse sellaisten työntekijöiden tukemisesta, joita uhkaa välitön työpaikan menettäminen rakenneuudistusten kohteena olevissa yrityksissä.

Työ- ja sosiaaliministerit käyvät kokouksessaan keskustelun lainsäädännön yksinkertaistamisesta täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta työllisyys- ja sosiaalialalla. Suomi pitää tärkeänä, että sääntelyn yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano on nostettu komission painopisteeiksi. Suomen tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely.

Työ- ja sosiaaliministerit käsittelevät myös Eurooppalaista ohjausjaksoa 2026. Neuvosto ottaa tiedoksi komission esittelemän syyspaketin, johon sisältyvät vuotuinen selvitys kestävästä kasvusta, lausunnot alustavista talousarviosuunnitelmista, suositusluonnos euroalueen talouspolitiikasta, varoituskoneismia koskeva kertomus sekä ehdotus yhteiseksi työllisyysraportiksi. Neuvosto myös hyväksyy sosiaalisen suojelun komitean (SPC) avainviestit neuvoston suosituksen toimeenpanosta riittävästä vähimmäistulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi EU:n jäsenvaltioissa, työllisyyskomitean (EMCO) ja SPC:n avainviestit koskien työvoima- ja osaamispulaa koskevan toimintasuunnitelman toimeenpanoa, EMCO:n ja SPC:n avainviestit koskien oikeudenmukaista siirtymää kohti ilmastoneutraaliutta koskevaa neuvoston suositusta sekä EMCO:n lausunnon työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua koskevan unionin ja kansallisen tiedonkeruun laajuuden ja tarkoituksenmukaisuuden parantamisesta.

Eurooppalaista ohjausjaksoa koskevassa asiakohdassa käydään myös keskustelu sosiaalisesta osallisuudesta ja kohtuuhintaisesta asumisesta.

Työ- ja sosiaaliministerit käyvät kokouksessaan keskustelun lainsäädännön yksinkertaistamisesta täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta työllisyys- ja sosiaalialalla. Suomi pitää tärkeänä,

että sääntelyn yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano on nostettu komission painopisteeksi. Suomen tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely.

TSTK-neuvoston on tarkoitus myös hyväksyä päätelmät tulevasta kohtuuhintaista asumista koskevasta eurooppalaisesta suunnitelmasta

Neuvoston toisena kokouspäivänä terveysministerit hyväksyvät neuvoston yleisnäkemyksen kriittisiä lääkkeitä koskevassa säädöksessä.

Suomi voi hyväksyä ehdotetun yleisnäkemyksen asetukseksi kriittisten lääkkeiden saatavuuden ja toimitusvarmuuden sekä yleisen edun kannalta tärkeiden lääkkeiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamista koskevista puitteista sekä asetuksen (EU) 2024/795 muuttamisesta.

Asialista:**1.12. 2025 TYÖLLISYYS JA SOSIAALIPOLITIikka****Lainsäädäntökäsittelyt**

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille, perimän muutoksia aiheuttaville aineille ja lisääntymiselle vaarallisille aineille altistumisesta työssä annetun direktiivin 2004/37/EY tarkistaminen (kuudes erä)

Yleisnäkemys

Asetus asetuksen (EU) 2021/691 (EGR) muuttamisesta siltä osin kuin on kyse sellaisten työntekijöiden tukemisesta, joita uhkaa välitön työpaikan menettäminen rakenneuudistusten kohteena olevissa yrityksissä

Yleisnäkemys

Neuvoston direktiivi yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta (19 artikla)

Tilanneselvitys

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Lainsäädännön yksinkertaistaminen, täytäntöönpano ja noudattamisen valvonta työllisyys- ja sosiaalialalla

Keskustelu

Päätelmät tulevasta kohtuuhintaista asumista koskevasta eurooppalaisesta suunnitelmasta

Hyväksyminen

Eurooppalainen ohjausjakso 2026

Sosiaalisen osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden edistäminen johdonmukaisen sosiaali- ja asuntopolitiikan avulla

Keskustelu

- a) Syyspaketti
Komissio esittelee
- b) Sosiaalisen suojelun komitean keskeiset viestit riittävästä vähimmäistulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi kaikissa EU:n jäsenvaltioissa annetun neuvoston suosituksen täytäntöönpanosta
Hyväksyminen
- c) Työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean keskeiset viestit työvoimapulaa ja osaamisvajetta EU:ssa koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanosta
Hyväksyminen
- d) Työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean keskeiset viestit oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen annetun neuvoston suosituksen täytäntöönpanosta
Hyväksyminen
- e) Työllisyyskomitean lausunto työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua koskevan unionin ja kansallisen tiedonkeruun laajuuden ja tarkoituksenmukaisuuden parantamisesta
Hyväksyminen

2.12.2025 TERVEYS**Lainsäädäntökäsittelyt**

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Kriittisiä lääkkeitä koskeva säädös

Yleisnäkemys

EU; TSTK-neuvosto 1.-2.12.2025: Eurooppalainen ohjausjakso

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 1.-2.12.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvosto käsittelee sosiaali- ja työllisyysministerien kokoonpanossa Eurooppalaista ohjausjaksoa 2026 seuraavissa asiakohdissa:

- a) Syyspaketti – komission esittely
- b) Sosiaalisen suojelun komitean (SPC) avainviestit neuvoston suosituksen toimeenpanosta riittävästä vähimmäistulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi EU:n jäsenvaltioissa – hyväksyntä
- c) Työllisyyskomitean (Emco) ja sosiaalisen suojelun komitean avainviestit koskien työvoima- ja osaamispulaa käsittelevän toimintasuunnitelman toimeenpanoa – hyväksyntä
- d) Työllisyys- ja sosiaalisen suojelun komiteoiden avainviestit koskien oikeudenmukaista siirtymää kohti ilmastoneutraaliutta käsittelevää neuvoston suositusta – hyväksyntä
- e) Työllisyyskomitean mielipide tietojen keruusta koskien sosiaalista vuoropuhelua EU- ja kansallisella tasolla – hyväksyntä

Suomen kanta

Suomi ottaa komission esittelyn tiedoksi.

Suomi voi hyväksyä Eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvät avainviestit ja mielipiteen.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komission esittämä EU-ohjausjakson syyspaketti käynnistää uuden EU-ohjausjakson. EU-ohjausjakson syyspaketti sisältää seuraavat asiakirjat: Vuotuinen selvitys kestävästä kasvusta, Lausunnot alustavista talousarviosuunnitelmista, Luonnos suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta, Varoituskoneismia koskeva kertomus sekä Ehdotus yhteiseksi työllisyysraportiksi. Komissio julkaisee syyspaketin 25.11.2025, joten sen sisällöstä ei ole vielä tarkempaa tietoa.

Eurooppalaista ohjausjaksoa koskevan keskustelun aiheena on sosiaalinen osallisuus ja asumisasiat puheenjohtajamaa tausta-asiakirjan pohjalta. Sosiaalinen osallisuus ja asuminen liittyvät EU:n köyhyyden vähentämisen tavoitteeseen. Sosiaalisen suojelun komitea järjesti teemakeskustelun sosiaalisesta asumisesta syyskuussa 2025. Komissio on julkaisemassa kohtuuhintaisen asumisen suunnitelman joulukuussa 2025.

EU:n sosiaalisen suojelun komitea ja Euroopan komissio, työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto ovat laatineet yhteistyössä vähimmäistulota koskevan vuoden 2025 raportin, joka on katsaus siitä, miten jäsenmaat ovat toimeenpanneet neuvoston vuonna 2023 antamaa suositusta riittävästä vähimmäistulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi. Vuoden 2025 raportista on laadittu avainviestit.

Komissio julkaisi työvoima- ja osaamispujaa koskevan toimintasuunnitelman maaliskuussa 2024. Suunnitelma oli jatkoa tammikuussa 2024 Val Duchessessa työmarkkinaosapuolten kanssa pidetylle kokoukselle, ja sen tarkoituksena oli luoda yhteinen kehikko, jossa voitaisiin tarkastella työvoima- ja osaamispujan syitä. Maaliskuussa 2025 työllisyyskomitean politiikka-analyysiryhmä järjesti kolmikantaisen kokouksen, jossa mukana olivat EU- ja kansallisen tason työmarkkinaosapuolet. Kokouksessa käsiteltiin toimintasuunnitelman toimeenpanoa. Työllisyyskomitea laati kokouksen perusteella avainviestinsä.

Euroopan unionin neuvoston 2.12.2024 hyväksymissä EU:n työvoimapuua ja osaamisvajetta koskevilla päätelmissä: "Euroopan unionin hyödyntämättömän työvoimapotentialin mobilisointi", Euroopan neuvosto kehotti SPC:ta jatkamaan työvoiman ja osaamisen puutteiden sekä niihin liittyvien haasteiden seuranta EU:ssa eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa. Tämä sisälsi mm. temaattisen kolmikantakeskustelun keskeisten EU-tason työmarkkina- ja kansalaisyhteiskuntajärjestöjen kanssa huhtikuussa 2025. Komitea on laatinut toimintasuunnitelman toimeenpanosta avainviestit.

Työllisyyskomitea ja sosiaalisen suojelun komitea ovat siis laatineet kumpikin omat avainviestinsä koskien työvoima- ja osaamispuua käsittelevää suositusta. Neuvoston suositus koskien oikeudenmukaista siirtymää kohti ilmastoneutraaliutta annettiin vuonna 2022. Työllisyys- ja sosiaalisen suojelun komiteat järjestivät sitä koskevan arvioinnin vuonna 2023 ja uudelleen vuonna 2025. Komiteat ovat laatineet avainviestinsä neuvoston hyväksyttäviksi.

Neuvoston suositus sosiaalisen vuoropuhelun vahvistamisesta EU:ssa hyväksyttiin ke-säkuussa 2023. Suosituksessa pyydettiin työllisyyskomiteaa yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa tuottamaan mielipide sosiaalista vuoropuhelua koskevan tiedonkeruun parantamisesta. Mielipidettä on tarkoitus hyödyntää neuvoston suosituksen toimeenpanon arvioinnissa. Työllisyyskomitean indikaattoriryhmä on työstänyt mielipidettä yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa.

Sosiaalisen suojelun komitean avainviestit neuvoston suosituksen toimeenpanosta riittävästä vähimmäistulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi EU:n jäsenvaltioissa

Avainviesteissä todetaan, että elinkustannusten nousua koskevan kriisin jälkeen köyhyys on edelleen merkittävä huolenaihe monille eurooppalaisille. Vuoden 2023

neuvoston suositus riittävästä vähimmäistulosta aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi, on merkittävä virstanpylväs köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnassa EU:ssa. Suosituksen myötä jäsenvaltiot sopivat yhteisistä osatekijöistä onnistuneille vähimmäistulopolitiikoille. Ne vahvistivat aktiivista osallisuutta, joka yhdistää riittävän toimeentulon, osallistavat työmarkkinapolitiikat ja palveluihin pääsyn. Lisäksi jäsenvaltiot asettivat yhteisen tavoitteen saavuttaa asteittain riittävä toimeentulon taso vuoteen 2030 mennessä.

Avainviesteissä todetaan, että vaikka useat jäsenvaltiot ovat toimeenpanna suositusta, tässä vaiheessa mikään toimeentulojärjestelmä ei ole täysin suosituksen mukainen. Lisäksi, vaikka useimmat kansalliset uudistukset noudattavat suositukseen sisältyviä ohjeita, joissakin tapauksissa jäsenvaltiot poikkeavat suosituksen periaatteista. Vaikka suositus esittää useita lähestymistapoja riittävyuden varmistamiseksi, on useimpien jäsenvaltioiden avainviestin mukaan lisättävä tähän liittyviä toimia.

Avainviesteissä esitetään, että jäsenvaltioissa kehitettäisiin riittävän toimeentulon määrittämiseen liittyviä menetelmiä ja toteutettaisiin säännöllisesti etuuksien indeksointia riittävyyden varmistamiseksi. Avainviesteissä painotetaan olevan tärkeää varmistaa, että apua tarvitsevat ovat oikeutettuja tarvitsemiinsa etuuksiin, sillä niiden kattavuudessa on edelleen puutteita. Vaikka kaikilla jäsenvaltioilla on pääosin läpinäkyvät kelpoisuusperusteet, ne vaihtelevat erityisesti asumisen, iän sekä tulo- ja varallisuusharkinnan osalta.

Avainviestien mukaan kaikissa jäsenvaltioissa esiintyy vähimmäistuloetuuksien suurta alikäyttöä, mikä heikentää vähimmäistulojärjestelmien tehokkuutta. Alikäytön torjumiseen liittyviä toimia olisi avainviestien mukaan tehostettava, jotta alikäyttöä voitaisiin katavammin torjua.

Avainviesteissä todetaan, että jäsenvaltiot toteuttavat toimia osallistavien työmarkkinoiden edistämiseksi, ml. pyrkimykset varmistaa osaava ja hyvin koulutettu työvoima tilanteessa, jossa työikäinen väestö vähenee. Edelleen todetaan olevan myös tärkeää, että päättäjät ymmärtävät toimettomuuden juurisyyt, jotta aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteitä voidaan mukauttaa ja vastata haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden haasteisiin. Avainviestin mukaan työhön kannustavia taloudellisia kannustimia on sisällytetty vähimmäistulojärjestelmiin eri jäsenvaltioissa, mutta järjestelmien kyvyssä tukea edunsaajien toimeentuloa työllistymisen yhteydessä on edelleen puutteita. Työpaikalla tapahtuvan koulutuksen saatavuus ja laadukkaat työmahdollisuudet esimerkiksi, ovat avainviestien mukaan ratkaisevan tärkeitä työmarkkinoille pääsyn edistämiseksi. Onnistunut siirtyminen työhön edellyttää avainviestin mukaan etuusoikeuden asteittaista poistamista yhdessä taloudellisten ja ei-taloudellisten kannustimien tarjoamisen kanssa.

Avainviesteissä todetaan edelleen, että useat jäsenvaltiot ovat osoittaneet vahvaa sitoutumista mahdollistavien ja välttämättömien palvelujen saatavuuden parantamiseen. Merkittäviä puutteita on kuitenkin edelleen esimerkiksi lastenhoidon, terveydenhuollon, asumisen ja internet-yhteyksien saatavuudessa. Avainviesteissä kerrotaan, että n. puolet jäsenvaltioista on ottanut käyttöön erityisiä sosiaalisen osallisuuden suunnitelmia vähimmäistulon saajille, mutta kaikissa maissa ei ole suosituksen mukaisesti lainsäädäntöä, joka velvoittaa tarjoamaan nämä suunnitelmat kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tätä koskeva tarve on todettu. Suunnitelmien kattavuus on avainviestin mukaan edunsaajien osalta edelleen suhteellisen alhainen.

Vahvat vähimmäistulojärjestelmät edellyttävät avainviestin mukaan tehokkaita, osallistavia ja kattavia hallinnollisia prosesseja. Tällaiset prosessit voivat auttaa estämään pirstoutumista, päällekkäisyyksiä ja aukkoja, ja siten varmistaa, että kaikkein haavoittuvimpien tarpeisiin vastataan tehokkaasti riippumatta etuusjärjestelmien kokonaisrakenteesta.

Edellä mainittujen seikkojen valossa SPC katsoo, että lisätoimia tarvitaan sen ja komission yhteisraportin tunnistamien puutteiden korjaamiseksi suosituksen toimeenpanossa. Tämä tukee pyrkimyksiä köyhyyden torjumiseksi ja EU:n köyhyyttä ja syrjäytymistä koskevan vuoden 2030 yleistavoitteen saavuttamiseksi. Toimien edistämiseksi komissio ja SPC jatkavat jäsenvaltioiden politiikkojen tukemista ja seurantaa erityisesti julkaisemalla uuden vähimmäistuloraportin vuonna 2028, kehittämällä jatkuvasti vähimmäistulon vertailukehystä ja edistämällä vertaisoppimista SPC:ssä ja sen työryhmissä. Lisäksi tuleva EU:n ensimmäisessä köyhyyden vastaisessa strategiassa tullaan esittämään konkreettisia aloitteita köyhyyden torjumiseksi EU:ssa.

Työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean avainviestit koskien työvoima- ja osaamispuolaa käsittelevän toimintasuunnitelman toimeenpanoa

Työvoimapulaa esiintyy EU:ssa eri sektoreilla ja useissa ammateissa. Syyt työvoimapulan vaihtelevat sektoreiden välillä: joillakin sektoreilla syynä on väestön ikääntyminen, toisilla muuttuvat osaamistarpeet tai heikot työskentelyolosuhteet. Työvoimapulan vakavuus vaihtelee myös jäsenmaittain.

Työllisyys- ja sosiaalisen suojelun komiteat ovat kumpikin tuottaneet omat avainviestinsä työvoimapulaa käsittelevän toimintasuunnitelman toimeenpanosta. Työllisyyskomitean avainviesteissä kuvataan jäsenmaiden, komission ja työmarkkinaosapuolten tekemiä toimia työvoimapulan helpottamiseksi.

Toimet on jaoteltu neljään ryhmään:

- toimet, jotka liittyvät aliedustettujen ryhmien työmarkkinaosallistumisen lisäämiseen, mm. aktiiviseen työvoimapolitiikkaan ja verotukseen liittyvät toimet
- osaamisen kehittämiseen ja mm. ammatillisen koulutuksen uudistamiseen liittyviä toimet
- työskentelyolosuhteiden parantamiseen liittyvät toimet
- työvoiman liikkuvuuteen ja osaajien houkutteluun liittyvät toimet

Työllisyyskomitean työvoimapulaa koskevissa avainviesteissä todetaan, että toimintasuunnitelman toimeenpano on edennyt hyvin ja komissio on toteuttanut yli puolet vastuulleen kuuluvista toimista. Jäsenmaiden, komission sekä kansallisten ja EU-tason työmarkkinaosapuolten yhteistyö korostaa kolmikantaisten keskustelujen merkitystä EU:n sosiaalisen mallin kannalta.

Sosiaalisen suojelun komitean avainviesteissä kerrotaan, että SPC:n kolmikantakeskusteluissa EU:n työvoimapulaa ja osaamisvajetta koskevan toimintasuunnitelman toimeenpanosta keskeisten EU-tason työmarkkina- ja kansalaisyhteiskuntajärjestöjen kanssa huhtikuussa 2025 käsiteltiin kahta keskeistä aihetta. Yhtäältä tarkasteltiin keinoja tukea aliedustettujen ryhmien aktivointia neuvoston suosituksen mukaisesti, joka koskee riittävää vähimmäistuloa aktiivisen osallisuuden varmistamiseksi EU:n jäsenvaltioissa. Toisaalta keskustelu keskittyi pitkäaikaishoidon ja terveydenhuollon alojen työvoiman ja osaamisen puutteisiin liittyviin haasteisiin ja politiikkatoimiin, tavoitteena parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua.

Sosiaalisen suojelun komitean avainviesteissä todetaan, että työmarkkina- ja kansalaisyhteiskuntajärjestöt sekä jäsenvaltiot vahvistivat toimintasuunnitelman lähestymistavan merkityksen ja pätevyyden työvoiman ja osaamisen puutteiden ratkaisemisessa sekä sen erityisen painotuksen aliedustettujen ryhmien aktivointiin ja pitkäaikaishoidon ja terveydenhuollon aloihin liittyviin politiikkoihin. Aktiivisen osallisuuden osalta korostetaan tarvetta koordinoituille toimintatavoille. Julkisten työvoimapalvelujen ja sosiaalipalvelujen yhteistyö on keskeistä, jotta voidaan tarjota yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea. Aktivointi on tärkeää sekä taloudellisesti että sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Tarvitaan työllistymistä tukevia palveluja ja kohdennettua koulutusta yhteistyössä

työmarkkinaosapuolten kanssa. Stereotyyppien torjunta on olennaista, jotta naiset, maahanmuuttajataustaiset, vammaiset, ikääntyneet ja romanit saadaan mukaan työelämään.

Pitkäaikaishoidon ja terveydenhuollon työvoimapulan ratkaiseminen on avainviestien mukaan tärkeää sekä henkilöstön että palvelujen saatavuuden ja laadun kannalta. Tarvi- taan oikeudenmukaiset palkkajärjestelmät, hyvät työolot, hyvinvointia tukevia toimia ja urapolkujen kehittämistä. Nuoria on houkuteltava alalle kohdennetun koulutuksen avulla, ja nykyiselle työvoimalle on tarjottava jatkuvaa osaamisen kehittämistä, erityisesti digi- taalisissa taidoissa. Koska hoivatyö on fyysisesti kuormittavaa ja lisää sairauksien riskiä, työturvallisuuden tulisi painottaa ennaltaehkäisyä. Toimintasuunnitelman toteuttaminen on ratkaisevaa, ml. EU:n sisäisen liikkuvuuden edistäminen ja osaajien houkutteleva EU:n ulkopuolelta.

Investoinnit ovat välttämättömiä, ja niiden suunnittelussa on varmistettava, etteivät ne jää muiden poliittisten prioriteettien varjoon. Uusien teknologioiden, kuten digitaalisten lääkinnällisten laitteiden ja etähoidon, mahdollisuuksia on hyödynnettävä täysimääräi- sesti. Nykyisten ohjelmien keskeisten piirteiden säilyttäminen on tärkeää, jotta tervey- denhuoltojärjestelmien kestävyttä voidaan vahvistaa kilpailukykyä koskevien tavoittei- den mukaisesti. Tämä perustuu EU4Health-ohjelman saavutuksiin ja on olennaista seu- raavassa monivuotisessa rahoituskehityksessä. Avainviesteissä todetaan myös, että alu- eelliset erot hoivapalvelujen saatavuudessa on ratkaistava sopivin toimenpitein hyödyn- tämällä innovatiivisia ja integroitua lähestymistapoja.

Toteutettujen toimien seuranta ja arviointi on jatkossa ratkaisevaa, jotta voidaan ohjata tulevia politiikkapäätöksiä. Toimintasuunnitelman toimeenpano etenee hyvin vuosi sen hyväksymisen jälkeen, mutta jatkuvat ponnistelut ovat tarpeen toimeenpanon edistä- miseksi. Tietopohjaa ja seurantaa on vahvistettava, ja työmarkkinaosapuolten sekä kan- salaisjärjestöjen osallistuminen on tärkeää. Asianmukainen hallinnointi ja SPC:n tukema vastavuoroinen oppiminen ovat keskeistä edistymisen varmistamiseksi.

Työllisyys- ja sosiaalisen suojelun komiteoiden avainviestit koskien oikeudenmukaista siirtymää kohti ilmastoneutraaliutta käsittelevää neuvoston suositusta

Kaikissa jäsenmaissa on toteutettu aktiivisen työvoimapolitiikan toimia, joiden tarkoituk- sena on tukea työntekijöitä, joiden työhön vihreä siirtymä vaikuttaa. Kyseessä ovat esi- merkiksi osaamisen kehittämiseen ja koulutukseen liittyvät toimet, joiden avulla ehkäis- tään työttömyyttä ja edistetään siirtymiä poistuvista töistä uusiin töihin. Koulutuksessa on panostettu vihreiden taitojen oppimiseen, vaikka samaan aikaan jäsenmaat huomaut- tavat, ettei vihreille taidoille tai vihreille työpaikoille ole olemassa yhteisesti hyväksyttyjä määritelmiä. Myös verotuksessa on tehty ympäristötavoitteita edistäviä toimia. Työmark- kinaosapuolet ovat olleet mukana toimien suunnittelussa.

Jäsenmaat ovat tehneet toimia, joilla tuetaan haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä energia- ja kuljetukseen liittyvien kustannusten noustessa. Ilmastotavoitteet on otettu huomioon myös verotusta ja sosiaaliturvaa muokattaessa. Työllisyys- ja sosiaalisen suo- jelun komiteat toteavat mielipiteessään, että oikeudenmukaisen siirtymän tavoitteiden tulee läpäistä koko yhteiskunnan toiminta. Toimia tulee tehdä kaikilla hallinnon tasoilla, ja työmarkkinaosapuolten tulee olla mukana. Myös saatavilla olevaa EU-rahoitusta tulee käyttää tehokkaasti.

Työllisyyskomitean mielipide tietojen keruusta koskien sosiaalista vuoropuhelua EU- ja kansallisella tasolla

Sosiaalisesta vuoropuhelusta kerättävien tietojen laajuudessa ja laadussa on puutteita, ja tietojen vertailtavuus jäsenmaiden välillä on heikkoa. Työllisyyskomitean mielipide

korostaa, että tiedonkeruussa on löydettävä tasapaino yhtäältä neuvoston suosituksen toimeenpanon arviointiin tarvittavan tiedon saatavuuden ja toisaalta hallinnollisen taakan minimoimisen välillä. Tästä syystä on päädytty käyttämään mahdollisimman paljon olemassa olevaa dataa, kuten mm. OECD:n ja ILO:n lähteitä. Mikäli olemassa olevien lähteiden lisäksi tarvitaan muuta tietoa, työläitä raportointivelvoitteita tulee välttää. Kansallisten ja EU-tason työmarkkinaosapuolten tuottamaa tietoa tulee hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT artikla 148

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Työllisyysjaosto EU29, 21.11.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 28.11.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Asia ei aiheuta suoria budjettivaikutuksia Suomen valtiolle.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komissio julkaisee 25.11.2025 eurooppalaisen ohjausjakson syyspaketin, jonka osana on myös sosiaalinen epätasapainomenettely. Komissio on arvioinut ennakkoon, että Suomi täyttää sosiaalisen lähentymisen kehikon (SCF, Social Convergence Framework) riskikriteerit ja siten Suomi joutuu menettelyn toiseen vaiheeseen. Kyseessä on sosiaalisia indikaattoreita koskeva uusi osa eurooppalaista ohjausjaksoa. Siinä komissio arvioi ja seuraa jäsenmaiden sosiaalista tilannetta ja mahdollisia riskitiloja EU:n sosiaalisen lähentymisen näkökannalta. Sosiaalisen epätasapainon menettely otettiin pysyvästi käyttöön vuonna 2024 uudistetun EU:n finanssipolitiikan mukaisesti.

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Sanna Kuorikoski/STM, sanna.kuorikoski(at)gov.fi
Tallamaria Maunu/TEM, tallamaria.maunu(at)gov.fi

Sarita Friman/VNEUS, sarita.friman(at)gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/9/2025

Ympäristöministeriö

Perusmuistio

EU/209/2025-YM-10

Jarmo Lindén

18.11.2025

Neuvoston päätelmät Euroopan kohtuuhintaisen asumisen suunnitelmasta

Kokous

Työllisyys- ja sosiaaliasioiden neuvosto 1.12.2025

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio on valmistelemassa ensimmäistä Euroopan kohtuuhintaisen asumisen suunnitelmaa (European Affordable Housing Plan), joka komission on tarkoitus julkistaa 16.12.2025. Kyseessä on poliittinen tavoiteohjelma -tyyppinen asiakirja. Puheenjohtajavaltio Tanskan johdolla on neuvoston sosiaalikysymysten työryhmässä käsitelty puheenjohtajan ehdotusta neuvoston päätelmiksi 17.7, 15.9, 6.10 ja 30.10.2025 sekä kirjallisessa menettelyssä 7.11.2025.

Päätelmiä käsiteltiin 19.11. Coreperissa, minkä pohjalta päätelmät ovat suurelta osin jäsenvaltioiden hyväksyttävissä. Päätelmät on tarkoitus hyväksyä 1.12. työllisyys- ja sosiaaliasioiden neuvostossa.

Suomen kanta

Suomi tukee puheenjohtajan tavoitetta saada neuvoston päätelmät hyväksyttyä joulukuun työllisyys- ja sosiaaliasioiden neuvostossa. Puheenjohtajan viimeisin ehdotus päätelmiksi on Suomen hyväksyttävissä.

Pääasiallinen sisältö

Asuntokysymykset ovat nousseet selkeästi EU:n agendalle. Vuotuisessa unionin tila -puheessaan Euroopan parlamentissa 10.9.2025 komission puheenjohtaja korosti, että

kyse ei ole vain asuntokriisistä, vaan ”kyseessä on sosiaalinen kriisi”. Hän ilmoitti myös, että ensi vuonna kutsutaan koolle ensimmäinen asumista käsittelevä EU-huippukokous. Toimenpiteistä von der Leyen mainitsi kolme kohtaa: 1) valtiontukisääntöjen tarkistamisen; 2) uusien talojen ja opiskelija-asuntojen rakentamisen helpottamisen ja 3) lyhytaikaista vuokrausta koskevan lainsäädäntöaloitteen.

Ensi kertaa laadittavassa Euroopan kohtuuhintaisen asumisen suunnitelmassa tullaan käsittelemään komission tunnistamia ensisijaisia aloja, joilla EU voisi tukea jäsenvaltioita kohtuuhintaiseen ja kestäväan asumiseen liittyvien rakenteellisten tekijöiden käsittelyssä ja julkisten ja yksityisten investointien lisäämisessä.

Komissio on muuttamassa valtiontukipäätöstään vuodelta 2012 lisäämällä siihen sosiaalisen asumisen rinnalle kohtuuhintaisen asumisen käsitteen. Tästä on annettu eduskuntaan E-kirje (E 93/2025 vp). Komissio on ehdottanut koheesiopolitiikan asumisrahoitusta kaksinkertaistettavaksi 1.4.2025 julkaistussa lainsäädäntöehdotuksessa osana koheesiopolitiikan väliarviointipakettia. Suomen kanta koheesiopolitiikan väliarviointipakettiin on muodostettu U-kirjelmällä U 17/2025 vp. Komissio työskentelee yhdessä Euroopan investointipankin (EIB) kanssa ja on julkaissut Euroopan kattavan sijoitusalueen (*pan-European investment platform*), joka keskittyy edulliseen ja kestäväan asumiseen. Osana Euroopan kohtuuhintaisen asumisen suunnitelmaa komission on tarkoitus valmistella myös Euroopan rakentamisen strategia, jonka tavoitteena on tukea asuntotarjontaa.

Neuvostotasolla kyseessä on ensimmäinen kerta, kun EU:ssa laaditaan asumista koskevat päätelmät. Tämän vuoksi kaikille jäsenvaltioille sopivien ilmausten etsiminen on ollut vaivalloista. Päätelmäluonnoksessa korostetaan, että asuntopolitiikka ja kaavoitusasiat pysyvät jäsenvaltioiden toimivallassa. Silti tunnustetaan, että asuntoasioissa on myös yhteisiä haasteita ja mahdollisuuksia. Siksi EU-tasolla voidaan tuoda lisäarvoa ja tukea jäsenvaltioiden toimenpiteitä toissijaisuusperiaatetta noudattaen. Päätelmät käsittelevät neljä laajempaa teemaa; rahoitus, rakentaminen ja kestävyys, kaavoitus sekä sosiaalinen inklusio.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on neuvoston päätelmät ja neuvostossa päätös tehdään yksimielisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentti on asettanut joulukuussa 2024 tilapäisen Euroopan asuntokriisiä käsittelevän erityisvaliokunnan (EP HOUS), jonka puheenjohtajana toimii Irene Tinagli (IT, S&D). Valiokunta on laatimassa EU:n asuntokriisistä oman mietintönsä. Raportointijana toimii Borja Giménez Larraz (ES, EPP). Alustavaan mietintöluonnokseen on tehty määräajassa 1456 muutosesitystä. Mietinnön oletetaan valmistuvan helmikuussa 2026.

Kansallinen valmistelu

EU (29) jaoston kirjallinen menettely 19.-21.11.2025

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 26.-28.11.2025

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

15221/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Jarmo Lindén, YM, neuvotteleva virkamies, puh. 0295 250 585

VAHVA-tunnus

EU/209/2025

Sosiaali- ja terveysministeriö

Perusmuistio

EU/903/2025-STM-21

Saarikoski Sirkku

19.11.2025

Syöpädirektiivin 2004/37/EC muuttaminen (Kuudes päivitysdirektiivi, CMRD6) - yleisnäkemys

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 1.12.2025

Eduskuntatunnus

E 65/2025 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston yleisnäkemyksen hyväksyminen.

Komissio on antanut 18.7.2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2004/37/EY (jatkossa syöpädirektiivi) muuttamisesta aineiden lisäämiseksi ja raja-arvojen asettamiseksi sen liitteisiin I, III ja III a (COM(2025) 418 final).

Asiaa on käsitelty neuvoston sosiaalityöryhmässä 1.9., 9.9., 1.10., 21.10. ja 11.11.2025. Coreper käsitteli asiaa kokouksessaan 19.11.2025 puheenjohtajan kompromissiesityksen pohjalta. Päätös yleisnäkemyksen hyväksymisestä on tarkoitus tehdä TSTK-neuvoston kokouksessa 1.12.2025.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan kompromissiehdotuksen neuvoston yleisnäkemykseksi.

Pääasiallinen sisältö

Komissio on antanut 18.7.2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2004/37/EY (jatkossa syöpädirektiivi) muuttamisesta aineiden lisäämiseksi ja raja-arvojen asettamiseksi sen liitteisiin I, III ja III a (COM(2025) 418 final). Direktiiviehdotuksessa esitettiin sitovien raja-arvojen asettamista koboltille ja epäorgaanisille kobolttiyhdisteille, polysyklisille aromaattisille hiilivedyille (PAH-yhdisteet) sekä 1,4-dioksaanille. Lisäksi näille aineille esitetään huomautuksia ihoaltistumisen merkittävyydestä tai aineen herkistävävydestä. Hitsaushuuruja esitetään lisättäväksi direktiivin soveltamisalaan, liitteeseen I.

Suomen kanta komission ehdotukseen on linjattu E-kirjeessä E 65/2025.

Puheenjohtajan kompromissiesityksessä on tehty alkuperäiseen direktiiviehdotukseen joitakin muutoksia. Merkittävin näistä on raja-arvon lisääminen isopreenille, jota komissio ei sisällyttänyt alkuperäiseen direktiiviehdotukseen johtuen tämän raja-arvon varsin rajallisiksi arvioimistaan hyötyvaikutuksista. Sosiaalityöryhmässä suurin osa jäsenmaista kuitenkin katsoi perustelluksi asettaa raja-arvo huomioiden muun muassa mahdolliset altistumiset, joita ei ole pystytty vaikutustenarvioinnissa täysin kattamaan, sekä tarpeen yhdenmukaistaa raja-arvoja EU-tasolla. Neuvoston näkemyksen mukaan raja-arvon lisääminen ei aiheuta merkittävää hallinnosta taakkaa kansallisen täytäntöönpanolle vaan osaltaan myös auttaa yrityksiä sekä viranomaisia, joiden ei tarvitse valmistella kansallisia raja-arvoja.

Muut muutokset olivat teknisluonteisempia tai koskivat ainoastaan resitaaleja. Direktiiviin lisättiin resitaali koskien niin kutsuttua jäännösriskiä, joka indikoi, millainen syöpäriski jää jäljelle silloinkin, kun noudatetaan direktiivissä säädettyä raja-arvoa. Myös tarve tuottaa EU-tason ohjeistusta hitsaushuuruista kirjattiin resitaaleihin. Direktiiviin myös lisättiin resitaali taustoittamaan elohopean raja-arvoja koskevaa teknisluonteista muutosta. 1,4-dioksaanin biologista raja-arvoa koskevaa liitteen III a kohtaa muutettiin näytteenottoajan kohdan täsmentämiseksi. Myös syöpädirektiivin määritelmiä muokattiin koskien määritelmiin sisältyviä viittauksia Liitteeseen I. Muutostarve johtui tarpeesta sisällyttää tähän liitteeseen myös lisääntymiselle vaaralliset hitsaushuurut.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ehdotus perustuu Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 153 artiklan 2 kohtaan. Päätöksentekomenettelyssä noudatetaan tavallista lainsäätämismenettelyä ja neuvostossa äänestysääntönä on määräenemmistö.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin päävaliokuntana toimii työllisyys- ja sosiaaliasioiden valiokunta (EMPL).

Kansallinen valmistelu

Direktiiviehdotus on käsitelty EU26-jaostossa kirjallisella menettelyllä 25.-28.8.2025. Käsittely EU26-jaostossa kirjallisella menettelyllä 20.-21.11.2025 TSTK-neuvostoa varten. EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 26.-28.11.2025.

Eduskuntakäsittely

Asiasta on annettu eduskunnalle E-kirje (E 65/2025 vp). Asia on käsitelty Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa 17.11.2025 ja Suuressa valiokunnassa 19.11.2025.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Direktiivi koskee työturvallisuuslain (738/2002) soveltamisalaa. Direktiivin voimaansaatminen Suomessa ei edellytä laintasoista säätelyä, vaan direktiivi voidaan saattaa voimaan päivittämällä syöpäsairauden vaaraa aiheuttavista, perimää vaurioittavista ja lisääntymiselle vaarallisista tekijöistä työssä annettua valtioneuvoston asetusta (113/2024).

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 21 kohdan mukaan työoikeusasiat kuuluvat valtakunnan toimivaltaan. Työoikeusasiat sisältävät työturvallisuus- ja työterveyslainsäädäntöasiat

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

15222/25, Puheenjohtajan kompromissiesitys

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Sirkku Saarikoski, STM, Työ- ja tasa-arvo-osasto, sirk-ku.saarikoski@gov.fi, puh. 02951 63565
 Erityisasiantuntija Pasi Korhonen, UM EUE, pasi.korhonen@gov.fi
 Erityisasiantuntija Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/903/2025

Työ- ja elinkeinoministeriö

Jalkanen Seija

Perusmuistio

18.11.2025

EU/9/2025-TEM-41

Yksinkertaistaminen, täytäntöönpanon ja valvonnan toteuttaminen työllisyyden ja sosiaaliasioiden alalla

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 1.12.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

TSTK-neuvostossa 1.12.2025 käydään keskustelu yksinkertaistamisesta työ- ja sosiaali-sektorilla puheenjohtajamaan tausta-asiakirjan pohjalta. Asiakohdassa käydään näkemysten vaihto.

Suomen kanta

Suomi korostaa paremman sääntelyn työn pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta. Suomi pitää tärkeänä, että sääntelyn yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano on nostettu komission kauden painopisteeksi. EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden tulee vastata yhdessä paremman sääntelyn hyväksi tehtävästä työstä. (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano).

Suomen tavoitteena on parempi ja vähäisempi EU-sääntely (E 58/2023 vp Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024–2029). Suomi tukee komission tavoitteita sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Suomi toimii määrätietoisesti kilpailukyvyllä haitallisen EU-sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja joustavoittamiseksi sekä kansallisten erityispiirteiden huomioimiseksi. Osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista toimien tavoitteena tulisi olla nykyistä ennustettavampi ja vakaampi yritysten toimintaympäristö. (E 7/2025 vp Komission vuoden 2025 työohjelma) Suomi tukee myös komission aiempaa läpinäkyvämpää ja systemaattisempaa lähestymistapaa sääntelyn yksinkertaistamiseen ja hallinnollisen taakan vähentämiseen. (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano).

On hyvä, että komissio on ilmoittanut tarkastelevansa yksinkertaistamistoimia laajemmin myös osana tulevia aloitteita. Suomi korostaa komission huolellisia vaikutusarviointeja ja

sidosryhmien kuulemisia lainsäädännön valmistelussa. (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano).

Suomi korostaa, että EU-sääntöjen toimeenpanon varmistaminen on jäsenvaltioiden ja komission yhteinen tehtävä. Suomi tukee komission työtä EU-lainsäädännön täytäntöönpanon ja sen valvonnan tehostamiseksi. (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano)

Suomi tukee komission tavoitetta, jonka mukaan se tehostaa sidosryhmäyhteistyötä ke-
rätäkseen palautetta täytäntöönpanon toimivuudesta ja sen mahdollisesta parantami-
sesta. Suomi pitää myönteisenä, että kukin komissaari järjestää vuosittain vähintään
kaksi täytäntöönpanovuoropuhelua sidosryhmien kanssa. (E 23/2025 vp EU-lainsäädän-
nön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano)

Etenkin sisämarkkinasääntelyn osalta ensisijaisena lähtökohtana on mahdollisimman
yhtenäisesti sovellettava EU:n laajuinen sääntely, jolla korvataan jäsenvaltiokohtainen
sääntely. Täten luodaan yhtenäinen sääntely-ympäristö jäsenvaltioiden ja kolmansien
maiden yrityksillekin. Paremman sääntelyn toimet tulee suhteuttaa EU-sääntelyn ensisi-
jaisten tavoitteiden toteuttamiseen (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistami-
nen ja täytäntöönpano.)

Suomi tukee komission tavoitetta toteuttaa nopeita ja määrätietoisia valvontatoimia tilan-
teissa, joissa EU-lainsäädännön täytäntöönpanossa ja soveltamisessa esiintyy puutteita.
Rikkomustilanteissa vaikutuksia tulee arvioida ennen kaikkea kansalaisten ja yritysten
kannalta. Näin ollen on hyvä, että komissio jatkaa strategista toimintamalliaan, jossa kä-
sitellään ensisijaisesti rikkomuksia, joiden vaikutukset yleiseen etuun ja elinkeinoelämän
etuihin ovat kaikkein suurimmat. On hyvä, että komissio auttaa jäsenvaltioita välttämään
rikkomuksia ennalta. (E 23/2025 vp EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytän-
töönpano)

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtaja johdattaa yksinkertaistamiseen liittyviin kysymyksiin toteamalla muun mu-
assa, että valtioiden ja hallitusten päämiehet vaativat Budapestin julistuksessa 8. mar-
raskuuta 2024 yksinkertaistamisen vallankumousta selkeän ja yksinkertaisen sääntely-
kehikon luomiseksi sekä hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Mielestänne, mitä toimenpiteitä Euroopan komission tulisi ryhtyä uusien ehdotusten ja
olemassa olevan sääntelyn myötä saavuttaakseen tavoitteensa vähentää hallinnollista
taakkaa 25 % vuoteen 2030 mennessä ja varmistaa, että sosiaalinen acquis pysyy asi-
aankuuluvana, suhteellisenä ja tarkoituksenmukaisena?

Mitä jäsenvaltiot voivat yhteislainsäätäjänä tehdä TSTK-neuvostossa varmistaakseen,
että uudet säännöt ja muut EU:n välineet ovat sopivia ja suhteellisia niiden tavoitteisiin ja
toteuttavat siellä, missä se on kansalaisille tärkeintä?

Mitkä kansalliset tai EU:n toimet EU-lainsäädännön toimeenpanoon ja toimeenpanoon
voivat edistää niiden tavoitteiden saavuttamista ja lopulta edistää kilpailukykyisempää
unionia?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa**Kansallinen valmistelu**

Työllisyysjaosto (EU-29) 21.11.2025, työoikeusjaosto (EU-28) 21.11.2025, sosiaalijaoston (EU-25) kirjallinen menettely 19.11.-21.11.2025

EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 26.-28.11.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 28.11.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**Taloudelliset vaikutukset****Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät****Asiakirjat**

15245/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Seija Jalkanen (TEM) seija.jalkanen(at)gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/9/2025

Oikeusministeriö

Hautakorpi Johanna

Perusmuistio

19.11.2025

EU/925/2022-OM-35

Työllisyys -, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto

1.12.2025; yhdenvertaisuusdirektiivi

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto (TSTK-neuvosto) 1.12.2025

Eduskuntatunnus

U 44/2008 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Tanska esittelee työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvostolle (TSTK-neuvosto) edistymisraportin asiassa. Direktiiviehdotuksesta on keskusteltu Tanskan puheenjohtajuuskaudella kahdesti sosiaalisten kysymysten työryhmässä, tavoitteena saavuttaa yleisnäkemykset. Keskusteluiden perusteella puheenjohtaja katsoo, ettei edellytyksiä kompromissiesityksen tuomiselle tällä hetkellä ole, vaan asia vaatii lisätyötä.

Komissio oli vuoden 2025 työohjelmassaan ilmoittanut, että se aikoo vetää esityksen yhdenvertaisuusdirektiiviksi pois. Aikomusta ei ole kuitenkaan toteutettu.

Suomen kanta

Suomi on tukenut direktiiviehdotusta vuodesta 2008 lähtien ja voi hyväksyä yhdenvertaisuusdirektiivin ehdotetussa muodossa. Suomen kanta on määritelty valtioneuvoston kirjelmässä U 44/2008 vp, jonka mukaan valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen, jolla pyritään parantamaan yhdenvertaisuuden toteutumista Euroopan unionissa täydentämällä yhteisön nykyistä syrjinnän vastaista sääntelyä.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa ja valtioneuvoston tiedonannossa yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa on kirjattu seuraavat kannat:

Hallitusohjelma

Suomi edistää demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien toteutumista. Luottamuksen yhteiskunta ja hyvät väestösuhteet syntyvät siitä, että Suomessa jokainen voi luottaa oikeuksiensa toteutumiseen, sukupuolten tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen lain edessä, syrjimättömyyteen ja mahdollisuuksiin vaikuttaa elämänsä suuntaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään

Hallitus työskentelee määrätietoisesti yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi yhteiskunnassa. Kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa syrjiä heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään,

vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämistä suomalaisessa yhteiskunnassa

EU:ssa ja kansainvälisessä työssään Suomi jatkaa pitkäaikaisella linjallaan.

Euroopan unioni on Suomen tärkein poliittinen ja taloudellinen viitekehys ja arvoyhteisö. Unionin perustana olevat arvot määrittellään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklassa. Ne ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina.

Suomi on pannut täytöntöön yhdenvertaisuutta edistävän EU:n lainsäädännön. EU:ssa neuvotellaan parhaillaan yhdenvertaisuuslainsäädännön vahvistamisesta. Yhdenvertaisuusdirektiivi, tasa-arvoelimiä koskevat direktiivit ja vanhemmuuden tunnustamista koskeva asetusehdotus ovat valmisteilla. Suomi vaikuttaa aktiivisesti näiden tulevaan sisältöön ja huomioi hallitusohjelman tavoitteet EU-vaikuttamisen tehostamisesta.

Pääasiallinen sisältö

Ehdotetun yhdenvertaisuusdirektiivin tarkoituksena on yhdenvertaisen kohtelun periaatteen toteuttamiseksi ehkäistä työelämän ulkopuolisilla aloilla sellaista syrjintää, joka perustuu uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen. Direktiiviä sovellettaisiin julkisella ja yksityisellä sektorilla, kun on kyse sosiaalisesta suojelusta, sosiaaliturva ja terveydenhuolto mukaan lukien, sosiaalietuuksista, koulutuksesta ja yleisesti saatavilla olevien tavaroiden ja palveluiden saatavuudesta ja tarjonnasta, asuminen mukaan lukien.

Direktiivi täydentäisi EU:n nykyistä syrjinnänvastaista sääntelyä ja loisi tätä kautta aikaisempaa yhdenmukaisemman vähimmäistason suojalle syrjintää vastaan. Ehdotus perustuu SEUT 19 artiklan 1 kohtaan (aiempi 13 artikla), jonka perusteella on annettu neuvoston direktiivit 2000/43/EY, 2000/78/EY ja 2004/113/EY.

Komission heinäkuussa 2008 antama ehdotus on työryhmäkäsittelyn aikana monilta osin muuttunut ja myös täsmentynyt erityisesti suhteessa direktiivin soveltamisalaan, vammaisten oikeuksia koskeviin säännöksiin sekä unionin ja jäsenmaiden väliseen toimivallanjakoon. Suurin osa jäsenmaista pitää direktiivin tarkoitusta tärkeänä. Belgia pyrki puheenjohtajakaudellaan löytämään hyväksymiskelpoisen kompromissiehdotuksen. Tekstiä on myös päivitetty ja parannettu sen sisäistä johdonmukaisuutta ja selkeyttä. Yksimielisyyttä direktiiviehdotuksesta ei tästä huolimatta ole löytynyt.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 19 artiklan 1 kohta; neuvoston yksimielinen päätös ja parlamentin hyväksyntä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Parlamentti on antanut ehdotuksesta lainsäädäntöpäätöslauselman 2.4.2009, hyväksyen ehdotuksen tarkistuksin. Asian raportojana toimi Kathalijne Maria Buitenweg.

Direktiivin antaminen edellyttää neuvoston yksimielisen päätöksen lisäksi parlamentin hyväksyntää. EP:n uutena raportojana toimii Alice Kuhnke.

Kansallinen valmistelu

Ehdotukseen on sen eri käsittelyvaiheissa saatu kommentteja ministeriöiltä, Ahvenanmaan maakunnalta ja etujärjestöiltä. Direktiiviehdotuksesta on järjestetty kuulemis- ja keskustelutilaisuus 16.3.2010. Ehdotusta on käsitelty eri EU-jaostoissa (EU35, EU25 ja EU6) ja se on ollut EU-asioiden komitean kirjallisessa käsittelyssä 17.9.2008 sekä EU-asioiden ministerivaliokunnassa osana TSTK-neuvoston valmisteluja vuodesta 2008 lähtien kahdesti vuodessa.

Direktiiviehdotusta koskeva U-jatkokirjelmä 44/2008 vp toimitettiin eduskunnalle 21.4.2010.

Sosiaalijaoston kirjallinen menettely 19.-21.11.2025.

Eduskuntakäsittely

TyVL 22/2008 vp
PeVL 34/2008 vp
PeVP 41/2010 vp
TyVL 10/2010 vp

Direktiiviehdotusta koskevia perusmuistioita on käsitelty eduskunnan suuressa valiokunnassa osana TSTK-neuvoston valmisteluja v. 2008 lähtien kahdesti vuodessa.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Suomi on saattanut aikaisemmat yhdenvertaisuutta koskevat direktiivit osaksi kansallista lainsäädäntöä. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) täyttää ehdotetussa direktiivissä säädettävät vaatimukset suurelta osin jo nyt. Direktiivin hyväksyminen edellyttäisi eräitä pääasiallisesti pienehköjä täsmennyksiä kansalliseen lainsäädäntöön.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta muun muassa asioissa, jotka koskevat elinkeinotoimintaa tietyillä aloilla, sosiaalihuoltoa, terveyden- ja sairaanhoitoa sekä opetusta. Vuoden 2005 maakuntalaki syrjinnän ehkäisemisestä Ahvenanmaan maakunnassa perustuu EU:n syrjintä- ja työsyryntädirektiiveihin, ja puheena olevan direktiivin hyväksyminen saattaa edellyttää myös maakuntalakien tarkistamista.

Taloudelliset vaikutukset

Direktiivillä ei olisi valvontaviranomaisten (yhdenvertaisuusvaltuutettu, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta) toiminnan osalta merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Direktiiviehdotusta koskevissa neuvotteluissa ei ole juuri edetty kuluneen lähes seitsemäntoista vuoden aikana, vaikka suurin osa valtuuskunnista pitää direktiivin tarkoitusta tärkeänä. Kaikilla mailla on ehdotukseen yleinen tarkasteluvarauma ja kolmella maalla yleisvarauma. Direktiiviehdotuksen etenemistä on merkittävästi hidastanut muutaman jäsenvaltion esittämät periaatteelliset varaumat direktiiviehdotusta kohtaan. Direktiiviehdotukseen liittyvät huolenaiheet koskevat muun muassa direktiivin soveltamisalan suhdetta toimivallan jakoon EU:n ja jäsenvaltioiden välillä, eräiden säännösehdotusten oikeusvarmuuden puutetta sekä täytäntöönpanon epäselviä kustannusvaikutuksia. Ehdotuksen hyväksyminen edellyttäisi yksimielisyyttä neuvostossa ja Euroopan parlamentin hyväksyntää.

Asiakirjat

14921/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OM; Johanna Hautakorpi, johanna.hautakorpi@gov.fi, puh. 02951 50332
 EUE; Pasi Korhonen, pasi.korhonen@gov.fi
 VNEUS; Sarita Friman, sarita.friman@gov.fi, p. 0295160144

VAHVA-tunnus

EU/925/2022

Työ- ja elinkeinoministeriö

Perusmuistio

EU/566/2025-TEM-13

Slaney Johanna

19.11.2025

Globalisaatorahastoasetuksen (EU) 2021/ 691 (EGF) muutos

Kokous

EU:n työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto Brysselissä 1.-2.12.2025

Eduskuntatunnus U 17/2025 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 1.4.2025 Euroopan globalisaatiorahaston (EGR) muuttamista koskevan säädösehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/691 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse sellaisten työntekijöiden tukemisesta, joita uhkaa välitön työpaikan menettäminen rakenneuudistusten kohteena olevissa yrityksissä (COM (2025) 140 final).

Ehdotuksen käsittely käynnistettiin sosiaaliasioiden työryhmässä Puolan puheenjohtajuuskaudella keväällä 2025 ja sitä on jatkettu Tanskan puheenjohtajuuskaudella. Coreper I käsitteli 19.11.2025 puheenjohtajamaan kompromissiehdotusta. Coreper I:ssä 19.11.2025 ei syntynyt selkeää määräenemmistöö puoltamaan neuvoston yleisnäkemyä. Asia tulee avoimena ministerineuvoston päätettäväksi

Talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa täysistunnossaan 19. kesäkuuta 2025.

Alueiden komitea antoi lausuntonsa täysistunnossaan 2.–3. heinäkuuta 2025.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston yleisnäkemyksen.

Euroopan globalisaatiorahaston osalta valtioneuvosto tukee ehdotusta suunnata laajoissa rakennemuutostilanteissa toimia jo etupainotteisesti irtisanomisuhan alaisena oleville työntekijöille osaamisen ja työllistymisedellytysten parantamiseksi. Valtioneuvosto katsoo, että Euroopan globalisaatiorahastosta myönnettävälle tuelle tulisi asettaa yritys-kohtainen vuotuinen enimmäismäärä rahaston rajallisten määrärahojen johdosta. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Euroopan globalisaatiorahaston toimeenpano on nopeaa, sujuvaa ja ennakoitavaa. (U 17/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 1.4.2025 ehdotuksen, jolla muutettaisiin Euroopan globalisaatiorahastoa koskevaa asetusta, niin että sen soveltamisalaa laajennettaisiin kohderyhmän osalta sekä käyttöönottoa helpotettaisiin. Komission ehdotuksen mukaan kohderyhmänä voisi olla myös irtisanomisuhan alaiset työntekijät, ei ainoastaan jo irtisanotut. Rahaston käyttöä sujuvoitettaisiin niin, että neuvosto ja parlamentti voisivat irrottaa vuosittaisen summan, josta komissio voisi ohjata rahoitusta jäsenmaille näiden hakemusten mukaisesti. Nyky-menettelyn mukaisesti neuvosto ja parlamentti neuvottelevat jokaisen yksittäisen hake-muksen rahoituksesta erikseen. Komission ehdotuksen mukainen menettely nopeuttaisi päätöksentekoa huomattavasti. Rahasto jatkaisi kuitenkin hätäapuinstrumenttina.

Kompromissiehdotuksessa artiklaa 13 on päivitetty jäsenvaltioiden ehdotusten pohjalta ja asetukseen on lisätty yritys-kohtainen rahoituskatto. Kompromissin mukaan yksittäisen

yrityksen rahoitus saa olla enintään 4 000 000 euroa jäsenvaltiota ja rahoitusvuotta kohden. Tavoitteena on vähentää riskiä, että yksittäiset yritykset kuluttavat rahoitusresursseja, ja varmistaa rahoituksen saatavuus rakenneuudistustilanteissa eri jäsenvaltioissa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan globalisaatiorahaston oikeusperusta on SEUT 175 artiklan 3 kohta.

Neuvosto ja parlamentti käsittelevät ehdotuksen tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä ja neuvosto tekee päätöksensä määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa vastuuvaliokunta on työllisyys- ja sosiaaliasioiden valiokunta EMPL. Budjettivaliokunta käsittelee esitykset talousarviovaikutusten osalta.

Euroopan parlamentti muodostanee ensimmäisen lukemisen kantansa joulukuussa 2025.

Kansallinen valmistelu

Alue- ja rakennepolitiikan jaosto (EU4), suppea kokoonpano 11.4.2025, kirjallinen menettely 15. – 16.4.2025

EU-ministerivaliokunta 25.4.2025

U 17/2025 vp 28.5.2025

Eduskuntakäsittely

U 17/2025 vp käsittelyt

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetus on sellaisenaan sovellettava lainsäädäntöä Suomessa. Ehdotuksilla ei itsessään ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön. Ehdotus sisältää kansallista liikkumavaraa, jonka käyttöä tulee vielä kansallisesti arvioida tarkemmin.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 ja 27 §:ssä säädetään valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisestä toimivallan jaosta.

Itsehallintolain 18 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat työllisyyden edistämistä ja elinkeinotoimintaa tietyin rajoituksin.

Taloudelliset vaikutukset

Komission mahdollisiin maksumäärärahojen mukauttamista koskeviin budjettiehdotuksiin otetaan kantaa osana EU:n talousarvion hyväksymisprosessia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

15219/25 puheenjohtajavaltion kompromissiehdotus
COM (2025) 140 komission alkuperäinen muutosehdotus

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Johanna Slaney/TEM, p. 029 5047 017, johanna.slaney@gov.fi
EU-erityisasiantuntija, Sarita Friman/VNEUS, p. 358 50 4410966, sarita.friman@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/566/2025

Sosiaali- ja terveysministeriö

Perusmuistio

EU/512/2025-STM-29

Laurén-Häussler Mari

20.11.2025

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kriittisten lääkkeiden saatavuuden ja toimitusvarmuuden sekä yleisen edun kannalta tärkeiden lääkkeiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamista koskevista puitteista sekä asetuksen (EU) 2024/795 muuttamisesta

Kokous
TSTK 2.12.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 11.3.2025 ehdotuksen asetukseksi kriittisten lääkkeiden saatavuuden ja toimitusvarmuuden sekä yleisen edun kannalta tärkeiden lääkkeiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamista koskevista puitteista sekä asetuksen (EU) 2024/795 muuttamisesta (CMA-ehdotus).

Ehdotusta on käsitelty Puolan puheenjohtajuuskaudella neuvoston lääketyöryhmässä yhdessä kokouksessa sekä työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden (TSTK) neuvostossa. Tanskan puheenjohtajuuskaudella ehdotusta on käsitelty kymmenessä neuvoston lääketyöryhmän kokouksessa. Asiaa on käsitelty Coreperissa 15.10.2025.

Coreper -kokouksessa 14.11.2025 hyväksyttiin puheenjohtajan ehdotuksen toimittaminen TSTK-neuvostolle yleisnäkemyksen saavuttamiseksi.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan kompromissiehdotuksen.

Valtioneuvosto suhtautuu ehdotukseen myönteisesti ja pitää sen tavoitteita kannatettavina. Ehdotus tukee osaltaan EU:n varautumista ja kokonaisturvallisuutta. Kriittisten lääkkeiden ja muiden yleistä etua palvelevien lääkkeiden saatavuuden ja toimitusvarmuuden parantaminen ja samalla kansanterveyden suojele ovat ensiarvoisen tärkeitä unionin kansalaisten hyvinvoinnin kannalta. (U24/2025)

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU vähentää haitallisia riippuvuuksia ja vahvistaa omaa tuotantokapasiteettiaan kriittisissä materiaaleissa, koska sosiaali- ja terveydenhuollon materiaalien resurssien huoltovarmuus perustuu pitkälti kansainvälisiin markkinoihin sekä lääkkeiden, hoitotarvikkeiden ja lääkinnällisten laitteiden maahantuontiin. Valtioneuvosto katsoo, että yhteistyötä on kehitettävä eurooppalaisella tasolla, jotta varmistetaan tärkeimpien lääkkeiden saatavuus Suomessa. Myös kriittisiä riippuvuuksia globaaleista tuotantoketjuista on tarkasteltava ja kumppanuuksia kolmansien maiden kanssa vahvistettava pitkäjänteisesti kansainvälisten toimitusketjujen kriisinkestävyys edistämiseksi. (U24/2025)

Valtioneuvosto kannattaa kriittisten lääkkeiden haavoittuviin toimitusketjuihin liittyvien strategisten hankkeiden priorisointia. Valtioneuvosto katsoo, että haavoittuvuuksien tunnistamisella ja vähentämisellä voitaisiin parantaa myös muiden lääkkeiden saatavuutta. (U24/2025)

Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti unionin tason yhteishankintoihin. Valtioneuvosto katsoo, että yhteishankintamenettelyjen läpinäkyvyyttä jäsenvaltioille tulisi lisätä. Valtioneuvosto toteaa, että EU-tason hankintatoimien ei tulisi muodostua päälekkäisiksi tai rajoittaviksi kansallisiin hankintoihin nähden ja hankintaprosessien tulisi olla ennakoitavia. Erityisesti olisi varmistettava mahdollisuus kansallisiin huoltovarmuuden kannalta kriittisiin hankintoihin. (U24/2025)

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU:n kriisinsietokykyä ja taloudellista turvallisuutta arvioidaan myös julkisten lääkehankintojen osalta. Eurooppalaisten tuotteiden suosimisen tarkoituksenmukaisuutta politiikkavälineenä tulisi myös arvioida huolellisesti. On tärkeää ottaa huomioon säädösten riittävä selkeys ja täsmällisyys sekä talouden, teknologian ja yritysten uudistumiskyvyn tukeminen ja teknologianeutraalius. Lisäksi tulisi kiinnittää huomiota sisämarkkinoiden ja kilpailun toimivuuteen, sekä eri kokoisten yritysten osallistumismahdollisuuksiin. (U24/2025)

Suomi pitää lääkkeiden saatavuutta turvaavia EU-tason toimia tärkeinä ja katsoo, että EU-tason varautumistoimet täydentäisivät kansallisia varautumistoimia niitä heikentämättä. Suomen näkemyksen mukaan lääkkeiden velvoitevarastojen taso ja sisältö suhteessa niiden tarpeisiin ja riskeihin, mukaan lukien turvallisuustilanne, määriteltäisiin parhaiten kansallisella tasolla. (UJ 14/2025)

Valtioneuvosto pitää erittäin tärkeänä, että EU-tason toimilla ei heikennetä kansallista lääkkeiden velvoitevarastointijärjestelmää. Valtioneuvosto korostaa, että varautuminen kuuluu jäsenvaltioiden perustehtäviin. (U24/2025)

Suomi katsoo, että jäsenvaltioille pitäisi jättää riittävästi liikkumatilaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi vakavimmissa kriiseissä, ottaen huomioon jäsenvaltioiden toisistaan poikkeavat olosuhteet ja kansalliset järjestelyt. (U24/2025 ja UJ 14/2025)

Valtioneuvosto kannattaa jäsenmaiden yhteistyötä kriittisten lääkkeiden saatavuuden varmistamisessa. Perustettava Kriittisten lääkkeiden koordinaatioryhmä helpottaa yhteistyötä ja edistää tietojen vaihtoa, yhteishankintojen suunnittelua sekä ehdotuksen toimeenpanon seurantaa. Valtioneuvosto myös kannattaa strategisten kumppanuuksien tutkimista tuotantoketjujen ja toimitusvarmuuden vahvistamiseksi. (U24/2025)

Pääasiallinen sisältö

Ehdotuksessa annetaan säännöksiä kriittisten lääkkeiden (unionin lista kriittisistä lääkkeistä) ja yleisen edun kannalta tärkeiden lääkkeiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi.

Delegaatioiden kirjallisten kommenttien sekä työryhmässä käytyjen keskustelujen ja Coreperin 15.10.2025 antamien ohjeiden pohjalta puheenjohtajavaltio esitti kokonaisuudessaan tarkistetun tekstin, jota työryhmä käsitteli kokouksessaan 6.11.2025 ja jonka Coreper hyväksyi 14.11.2025.

Ehdotuksen sisältö:

- Luvut I-II: Yleiset säännökset, jossa selvennetään ja lisätään määritelmiä.
- Luku III: Strategiset hankkeet, niiden määritelmä ja kriteerit, niihin liittyvä hallinnollinen- ja rahoitustuki
- Luku IV: Julkisiin hankintamenettelyihin, yhteishankintoihin sekä jäsenvaltioiden velvoitevarastointiin liittyvät säännökset.
- Luku V: Kriittisten lääkkeiden koordinaatioryhmää ja sen tehtäviä koskevat säännökset
- Luku VI: Kansainvälistä yhteistyötä ja strategisia kumppanuuksia koskeva säännös.

- Luku VII: Asetuksen (EU) 2024/795 muuttamista koskeva säännös.
- Luku VIII: Loppusäännökset, joissa säädetään markkinatoimijoiden tiedonantovelvoitteista, luottamuksellisen tiedon käsittelystä, komission asetuksen arviointivelvoitteesta sekä voimaantulosta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan komission ehdotukset perustuvat Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen artiklaan 114. Ehdotusten hyväksymisestä päätettäisiin tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä (SEUT-sopimuksen 294 artikla).

Neuvosto tekee asiasta päätöksen määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa asiasta vastaavaksi valiokunnaksi on nimetty kasanterveysvaliokunta (SANT). Esittelijänä toimii Tomislav Sokol (EPP). Alustavan tiedon mukaan vastuuvaliokunta äänestää ehdotuksesta 2.12.2025 ja täysistunto tammikuussa 2026.

Kansallinen valmistelu

EU33-jaosto 24.11.2025
EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 26-28.11.2025
Suuri valiokunta 28.11.2025

Eduskuntakäsittely

U 24/2025 vp, SuVEK 48/2025 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

6872/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Mari Laurén-Häussler, hallitussihteeri, STM, mari.lauren-haussler@gov.fi, p. 0295 163 762.

Sarita Friman, EU-erityisasiantuntija, VN EUS, sarita.friman@gov.fi, p. 0295 160 144.

Kaisa Lähdepuro, erityisasiantuntija, STM, kaisa.lahdepuro@gov.fi, p. 0295 163 419.

VAHVA-tunnus

EU/512/2025